

4. számú függelék

A balassagyarmati

**CSEPEREDŐ
TAGÓVODA**

Sajátos arculata

Tartalom

1. Múltunk, jelenünk, jövőnk ...?	3
1.1 Óvodánk személyi feltételei :	5
1.2. Az óvoda tárgyi feltételei	5
2. Ünnepek, jeles napok, hagyományok	6
3. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	8
3.1. A játék	8
3.2. Mozgás	14
3.3. Vers, mese	18
3. 4. Ének ,zene, énekes játék	22
3.5. A külső világ tevékeny megismerése.	27
3.6. Rajzolás, mintázás, kézimunka	33
3.7.Munka jellegű tevékenységek	36

1. Múltunk, jelenünk, jövőnk ...?

Óvodánk, Balassagyarmat öt óvodája közül Cseperedő óvodaként ismert. A város északnyugati részén, a 22-es főútvonal mellett, a központhoz közel helyezkedik el.

1970-es megnyitását, a közelben akkor épülő új lakótelep és a meg növekedett létszám tette szükségessé. Intézményünket egy régi kétszintes lakóházból alakították ki, kezdetben négy későbbi átalakításokkal öt gyermekcsoport számára.

1972 – 87 –ig a Szántó Kovács János Szakközépiskola gyakorló óvodájaként, részt vettünk a megye középfokú óvónőképzésében. Büszkék vagyunk arra, hogy 15 éven át, közel 400 óvónőképzős a mi óvodánkban tanulta, gyakorolta ezt a szép hivatást.

A gyakorló óvodai múltunk, ma is meghatározza óvodánk arculatát. Munkánkban változatlanul az igényességre törekszünk.

Óvodánk épületét 1997 – ben tatarozták, így szép esztétikus külsőt nyert, de a belső terek felújítására, tárgyi feltételeinek javítására folyamatosan szükség van. Udvarunk tágas, ligetes. Minden korcsoportnak kényelmes játszóhelyet, megfelelő mozgáslehetőséget biztosít. A főútvonal közelségét zöld övezet kialakításával próbáljuk ellensúlyozni.

Jelenleg öt osztott szervezésű csoportban 134 gyermek ellátásáról gondoskodunk. 2001/2002 tanévben 1 tornaterem átalakításával bővültünk. Gyermekeink nagy része a közeli Madách liget lakótelepről és a környékéről jár óvodánkba. Ismerjük az itt élő családok egyre nehezedő körülményeit, gondjait. A szülők egyre több munkát vállalva, elfoglaltabbak, kevesebb idejük marad a gyermekekkel való játékokra, kirándulásra. A lakótelepi “bezártság”, mozgáshiány érződik a gyermekek magatartásán, ezért mi az óvodánkban sokféle játék és mozgáslehetőséget, élményekkel teli mindennapokat biztosítunk..

Nevelési alapelvünk: a gyermek személyiségéből, legtermészetesebb megnyilvánulásából kiindulva, olyan szeretetteljes, biztonságot nyújtó légkör megteremtése, amelyben a gyermeket megbecsülés, szeretet övezi, ahol a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógus, a nevelést segítő munkatársak, a szülők számára egyaránt.

A HNP megvalósítását segítő korszerű foglalkoztatási formák alkalmazását lehetővé tevő képességfejlesztő kompetencia alapú óvodai nevelési programcsomag alkalmazásával arra törekszünk, hogy minden gyermek, lehetőségeihez és egyéni képességeihez és saját fejlődési üteméhez mérten fejlődésében optimális szintre jusson, óvodás éve alatt.

A gyermeki élet tevékenységeit változatosan, projektekben is tervezzük, az őselemeknek megfelelően, a levegő, a tűz, a víz és a föld témakörökben, melyeket témahetekben valósítunk meg,

a szülők aktívabb bevonásával.

A gyermekek fő tevékenység formájára, a játékra és a mozgásra alapozva végezzük pedagógiai munkánkat. Kiemelt feladataink egyike a mozgás fejlesztés. A nagy és finom mozgások játékos erősítése, a testséma, az én – kép, testkép alakítása, a térbeli mozgás fejlesztése mindennapi feladataink közé tartoznak.

A mozgás és sportszeretet meghatározza óvodánk arculatát, városi szinten évek óta óvodás sportversenyek rendezésében kezdeményező, vezető szerepet vállalunk (sportnapok, ovis duatlonkák stb.)

A mozgásfejlesztéssel párhuzamosan az értelem fejlesztés is játékos formában történő megvalósítása elengedhetetlen ahhoz, hogy óvodásaink iskolába lépésre alkalmassá váljanak.

Mindezt életkorilag osztott, esetenként részben osztott csoportokban valósítjuk meg, a jövőben is ebben a formában szeretnénk működni. Büszkék vagyunk arra, hogy a szülők elismerik munkánkat, a gyermekek örömmel, szívesen járnak óvodába.

Jövőbeni elképzeléseink :

A pedagógiai gyakorlatunkban megfogalmazott feladatokat igyekszünk maradéktalanul megvalósítani.

Az eredményesebb együttnevelés érdekében a szülői közösség segítségével, továbbra is olyan tartalmas programokat igyekszünk szervezni, melyek erősítik a kapcsolatokat, keresve a jó megoldásokat a gyermekek érdekében.

Nevelőtestületünket a szakma és a gyermekszeretet vezérli és mindig keressük azt a lehetőséget, ami a gyermekek számára a legjobb.

A kompetencia alapú óvodai nevelés során az egész életen át tartó tanuláshoz nélkülözhetetlen képességek, készségek és kompetenciák fejlesztése, motivációs, játékos készségfejlesztő és az iskolába való átmenetet segítő tevékenységekkel valósul meg.

“ Az ember egész életére képes megőrizni

a gyermekkorban rátapadó szavakat,

hangulatokat, emlékképeket,

amely aztán érett korban válhat

igazi szellemi tulajdonná.”/ Törzsök Béla/

1.1 Óvodánk személyi feltételei :

Tagóvodánk az Alapító Okiratban meghatározottak alapján működik.

Nevelőtestületünkben felső és főiskolát végzett óvodapedagógusok dolgoznak. Hat fő szakvizsgával rendelkezik (három vezető óvodapedagógus, két fejlesztőpedagógus egy gyógytestnevelő)

Minden csoportban szakképzett dajka néni segíti a nevelő munkát.

Logopédus illetve fejlesztő pedagógusok foglalkoznak a Nevelési Tanácsadó szakemberei által kiszűrt gyermekekkel.

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, nagy gyakorlattal rendelkező nevelőkből áll, akik képesek az együttműködésre, egymás tiszteletére és megbecsülésére. Nevelőtestületünk légköre nyugodt, derűs, egymást segítő. Lehetőséget biztosítunk az önállóságra, az újszerű törekvések kipróbálására.

Részt veszünk a Központi Óvoda és tagóvodái által szervezett munkaközösségi foglalkozásokon, továbbá a Kompetencia alapú programcsomag bevezetésével, minden pedagógus részt vett az inkluzív pedagógia elsajátítását segítő nagy óraszámú szervezett továbbképzéseken.

Szükségesnek tartjuk továbbra is a folyamatos önképzést, a szaktudás megújítására való törekvést, továbbtanulás támogatását, segítségét.

Az óvónői párok kialakításában nincsenek kialakult elveink, de fontosnak tartjuk, hogy a párok kiegészítsék egymást, megértők és jól együttműködők legyenek. Óvodánkban az egész nevelési időben biztosított a csoportonkénti 2 óvónő.

Az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő nem pedagógusok összehangolt munkája elengedhetetlen feltétele a hatékony nevelő munkának. A dajka néni tevékenyen részt vesznek a csoportok napi életében. Konyhás és udvaros dolgozó segíti munkánkat.

1.2. Az óvoda tárgyi feltételei

Csoportszobáink száma öt. Ebből a földszinti részen két csoportszoba ($52\text{m}^2 - 48\text{m}^2$) külön mosdóval, öltözővel. Ezen a szinten helyezkednek el az irodák, felnőtt öltözők, mosdó, melegítő konyha. Az emeleten három csoportszoba közül egy nagyméretű (52m^2) és két kisebb csoportszoba ($48\text{m} - 42\text{m}^2$) található. Az emeleti negyedik teremből 2001 nyarán tornaszobát alakítottunk ki mely kicsi, de jól kihasználható, egy darab $2 \times 1,70$ méter tükör segíti a mozgásfejlesztést. Az egyik mosdó közös használatú, önálló öltöző egy van, a két csoport a folyosórészből kialakított helyen öltözik.

A csoportszobában az alapfelszerelésen kívül megtalálható az egész alakot láttató tükör, és

mozgásfejlesztő sportszerek.

A Kompetencia alapú programcsomag bevezetésével eszköztárunk bővült különböző játékokkal, meseládikóval, gyermek kerékpárokkal és a pedagógusok munkáját segítő IKT –s eszközökkel.

A szakmai anyagok beszerzése részben költségvetési, részben költségvetésen kívüli összegekből történik, minőségi és mennyiségi bővítése folyamatos.

Az udvarunk nagyméretű, jól felszerelt, természetes anyagokból készült fa játékszereink esztétikusak, korszerűek, amelyek jól fejlesztik gyermekeink testi képességeit. Az udvaron focipálya, KRESZ- park, 3 homokozó van. Udvarunk nem egysíkú, dimbes - dombos, füves, homokos részek egyaránt megtalálhatók.

Közelünkben elhelyezkedő Palócliget kedves játékhelyeink közé tartoznak.

Tárgyi eszközeinket tekintve szeretnénk növelni a mozgás és értelemfejlesztő játékok számát, melyre az elmúlt években is folyamatosan törekedtünk.

Fontos a gyermekek által használt eszközök hozzáférhető, biztonságos elhelyezése és az eszközök biztonsága. Megfelelő környezet alakítása a dolgozók számára, a szülők fogadására.

2. Ünnepek, jeles napok, hagyományok

A hagyományápolás komplex lehetőséget rejt az óvodai nevelés számára:

Élményt ad, szórakozást nyújt, ismeretekhez segít, fejleszti az ízlést, közösséget épít, viselkedési mintákat közvetít. Megalapozza a gyermek érzelmi, hitbeli, esztétikai és morális biztonságát. Az anyanyelv szépségét, játékosságát, zeneiségét megízleli.

Óvodánkban arra törekszünk, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból, úgy külsőségben, mint belső tartalmukban.

Minden ünnepet egy hosszabb előkészület vezet be, amely lehetőséget biztosít az érzelmi átélésre és a gazdagon motivált tevékenységekre.

Mikulás – várás, ajándékozás, ajándékkészítés.

A városi nagy Mikulás ünnepségeken is részt vesz óvodánk.

Karácsonyi készülődés, családi ünnepség.

Adventi koszorúk készítése, csoportok díszítése, mézeskalácssütés a nagycsoportosokkal. Mikulás és karácsony előtt a szülőkkel együtt ajándékkészítés Ruhagyűjtés megszervezése, lebonyolítása. (Szülői munkaközösséggel szervezzük.)

“Fenyőfa ünnepi ruhába öltöztetése.”

Meghitt bensőséges légkör, nagycsoportosok Betlehemes játéka, közös éneklés, ajándékosztás.

Farsang felszabadult, vidám hangulatú délelőtt, sok zenével, tánccal, ötletes és humoros jelmezekkel.

Középső és nagycsoportosok vidám farsangi műsorral szórakoztatják a kicsiket.

Húsvét ajándékok készítése

Csoportok díszítése, tojásfestés, locsolóvers tanulása, locsolkodás.

Gergely nap

Március 12- én a nagyok végig járják a csoportokat, a legkisebbek és az újonnan óvodánkba érkezett gyermekek szalagjait összegyűjtik, így bekerülnek Ők is óvodánk nagy családjába. (eredeti népszokásra alapozva)

Március 15

Nemzeti érzésünk, magyarságunk erősítése, hazafiasságra, hazaszeretetre nevelés. Nagycsoportosok zászlót készítenek és megajándékozzák a kicsiket és közösen a Palóc – ligetben a Petőfi szobornál megemlékezünk az ünnepről, verssel, dallal.

Anyák napja ajándékot készítünk az édesanyáknak és a nagymamáknak. Csoportonként ünnepi műsorral kedveskedünk. A nagycsoportosok süteményt sütnek, szendvicset készítenek a vendégeknek. A kiscsoportosok az anyák napi köszöntővel együtt tartják az évváró műsorukat is.

Évzáró óvodai szintű ünnepség.

A középsősök és nagycsoportosok ünnepi műsora, melyre a szülőkkel, testvérekkel együtt jönnek el a gyermekek. (Dekoráció készítésében a szülő is besegítenek)

Iskolába menők elbúcsúztatása.

Őszi és tavaszi kirándulások :

Csoportonként szülőkkel és szülők nélkül.

Szűkebb és tágabb környezetük , történelmi és természeti szépségeinek megismertetése, mely a szülőföldhöz kötődést segíti.

Batyus bál : szülők, nevelők hangulatos zenés, táncos rendezvénye.

Különféle játékokkal, versenyekkel, tombolával erősítjük az óvoda és a család kapcsolatát.

Születés és névnapok

Érzelmi és társas kapcsolatok erősítése, egymásra odafigyelés

Sprintelő Cseperedők Futóverseny a (műfüves pályán)

Sportnap (Kerekező Cseperedők)

Egész napos sportprogramok, sportversenyek (duatlonka) csoportok közötti sport sorversenyek, kosárra dobás, közös torna az udvaron, családi versengés a szülők aktív részvételével, segítségével

3. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

3.1. A játék

Cél :

A szabad játék legoptimálisabb feltételeinek biztosítása pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása indirekt módszerekkel

A gyermekek élményeinek, vágyainak, tapasztalatainak a szabad játékban megjelenített beteljesülése, ötleteinek kibontakoztatása, ezáltal személyiségének komplex fejlesztése.

Továbbá célunk, a fejlesztési feladatok szabad játékban történő alkalmazásával naponta és folyamatosan sok – sok lehetőséget biztosítva a gyermekeknek arra, hogy a számukra érdekes és szabadon választott tevékenység közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek aktuális fejlődésüket elősegíti.

A nemi szerepek határainak tágítása, a családi minta változott, mely tükröződhet játékukban. (szemléletformálással jár)

Feladatok

Alapvető feltételek biztosítása : légkör, hely, közös tér, egyéni játékokra alkalmas tér, zajos és csendesebb tevékenységek tere, terek rugalmas átalakításának biztosítása, változatos, esztétikus eszközök, tapasztalatszerzés, élménye.

A közösségi élet, a játék szabályainak, normáinak gyerekekkel és szülőkkel közös formálása, a gyermeki véleménynyilvánítás és döntőképeség erősítése.

Szabad elmélyült, önkéntes, játék lehetőségeinek biztosítása és folyamatosságának megteremtése.

A kreativitás fejlesztése : kreatív együttműködés, magatartásmódok, nyitottság a másik iránt, viselkedési szabadság, ízlésformálás, társas kapcsolatok alakítása, konfliktus megoldások.

Fontos az óvodapedagógus elfogadó, támogató, megengedő, bátorító, inspiráló, biztosságot és bizalmat sugárzó jelenléte

Fontos a szociokulturális háttér ismeretében a gyermek nyelvi hátrányának és hiányának kompenzálása.

Szabad játék, játszó helyek biztosítása

A gyermekeink többsége lakótelepi lakásban él. Szabadban töltött játékuk korlátozottabb családi háznál lakó társaiknál. Ezt figyelembe véve még több gondot és figyelmet fordítunk arra, hogy óvodánk udvarának jó adottságait kihasználjuk és a gyermekek udvari játékának feltételeit megteremtjük.

A csoportszobákban tevékenységsarkokat, tevékenységközpontokat, munkasarkokat alakítunk ki, ahol azok a tevékenységek szerveződnek, melyek a játékos tanulást biztosítják az óvodapedagógus irányításával.

Családi szituációs játéksarok

családi szerepjátékok helyszíne, fontos része a babakonyha és szoba. Több lehetőséget biztosítunk az egyéni kuckók, meghitt sarkok, "búvóhelyek" kialakítására. Legyenek állandó és átalakítható játszóhelyek, de a gyermekeknek is legyen lehetőségük a változtatásra.

Irodalmi zenei sarok

Csendes, meghitt sarok, szép könyvekkel, puha párnákkal, szőnyegekkel. Megfelelő zenei eszközök, mesekönyvek biztosításával

Barkácsolás építőjáték

Óvodánkban minden csoportban védett helyen biztosítjuk a gyermekek számára méretüknek, adottságaiknak, életkori sajátosságaiknak megfelelő eszközöket az állandó helyet és az ehhez szükséges szerszámokat, anyagokat. (rongy, olló, doboz, textil, papírok biztosításával)

Állandó hely - különféle építőanyagokkal- ahol zavartalanul folyhat az elmélyült játék.

Művészeti, vizuális sarok

Ez a helyszín ösztönzi a kreativitást a nonverbális és verbális kommunikációt, önértékelést, finommozgások, képességek fejlődését.

Biztosítjuk a megfelelő eszközöket, anyagokat a kézműves, konstruáló tevékenységekhez.

Manipulációs asztali játékok

Szét és összeszerelhető játékok, kirakó és építő játékok, társasjátékok, képességfejlesztő és egyéb asztali játékok.

Természetismereti sarok

Természetismereti könyvek, lexikonok, gyűjtemények, tablók, földgömb, nagyítók itt kapnak helyet, továbbá a folyamatos megfigyelések, kísérletek végzése, eredmények regisztrálása. (növények megfigyelése, napszakok, időjárás, növekedés)

Az óvoda udvara minden évszakban gazdag lehetőséget kínál a változatos tevékenységek biztosítására.

Az udvar adottságai lehetővé teszik, hogy a két kisebb csoport külön udvarrészben játszhat, de mód van az átjárhatóságra is.

Kedvenc játszóhelyük a mászókával egybeépített csúszda, mely nem csak a gyerekek mozgását fejleszti, de "fantáziáját" is megmozgatja / lehet vár, ház, alagút /.

A nagymozgások fejlesztésére használjuk a német tornaszer elemeit, a kosárlabdapalánkot, mászó gúlát a mini trambulint, melyet mindennapi játékukba építünk be. Az egyensúly érzék fejlesztésére kismotorokat biztosítunk a legfiatalabb gyermekek számára is! (kerékpározás tanulásának elősegítése)

A különböző méretű labdákkal futballozhatnak, játszhatnak egyedül és "társas" játékokat találhatnak ki.

A homokozóban a gyerekek rendelkezésére állnak különböző méretű, formájú eszközök amelyekkel formálhatják, öntögethetik, lapátolhatják a homokot. Játék közben fejlődnek finommozgásaik, szem- kéz koordinációjuk.

A nagyobbak udvarán összetettebb játékeszközök találhatók. A nagyméretű mászóka több funkcióval rendelkezik: mászhatnak, csúszhatnak, függhetnek kedvükre. A játékon kívül az udvari testnevelés foglalkozások meghatározó eszköze is.

KRESZ parkunkban megtanulhatnak rollerezni, kerékpározni, megismerkedhetnek néhány KRESZ tábla jelentésével, a közlekedési kultúra megalapozása is itt történik., de különböző versenyjátékok is szervezhetők itt.

Az udvar homokos sík területén különböző labdajátékokhoz adott a lehetőség. Szervezhetők, futó, szabályjátékok egyéb mozgásos versengések.

Az udvar árnyas, füves részén az asztaloknál rajzolhatnak, barkácsolhatnak, könyvet nézegethetnek, de gyurmázhatnak és társasjátékokat játszhatnak. A földre terített plédiken babázhatnak, beszélgethetnek.

Télen a lejtős részeken szánkózhatnak, közösen hóembert építhetnek. A hógolyózás, hócsatázás (a megfelelő szabályok betartása mellett) a legvonzóbb téli játéka a gyerekeknek.

Megfelelő idő az elmélyült játékot a folyamatos és a rugalmas napirendünk biztosítja. Mivel a játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért természetesnek tartjuk, hogy a gyermek kapkodás nélkül tevékenykedhessen, nyugodtan játszhasson, legyen ideje elképzeléseinek megvalósítására.

A játékhöz szükséges eszközök kiválasztásánál fontos szempont számunkra, hogy a játékszerek esztétikusak legyenek, jó minőségűek, egymással jól variálható és biztonságosak.. A fejlesztési feladatok megvalósulását nagymértékben befolyásolja az eszközök kiválasztása.

A megfelelő készen vett játékeszközök biztosítása mellett meghatározóak a közösen készített eszközök, melyek megerősítik a gyermeki kreativitást, önkifejezést, alkotókedvet, közös tervezést, megvalósítják egy –egy saját projektjüket.

Beszédalkalmakkal a magyaros mondatalkotás kialakulásának segítése.

Mozgásfejlesztő játékeszközök és a mozgásfejlesztés lehetőségei.

A nagymozgások fejlesztésére az udvaron és a csoportszobában is megfelelő játékeszközök állnak a gyermekek rendelkezésére. Pl. bordásfal, body – roll, mászókötel, létra, rúd stb.)

A szem – kéz koordináció fejlesztéséhez barkácsoló, ábrázoló eszközök, különböző méretű gyöngyök, kirakó, kosár és célba dobó játékszerek állnak a gyermekek rendelkezésére.

A finommotorika fejlesztéséhez a gyurma, az agyag, tű és cérna a varráshoz, gyöngyök a fűzéshez stb. segítik a gyermeket.

Tapasztalatszerzés – élmény : A gyermek számára sokféle benyomás, átélt esemény válhat élménnyé és ezek mindegyike lehet játékának forrása. A családban, óvodában, tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermek játék közben újra átéli.

Az óvodában mi igyekszünk minél több közvetlen tapasztalatszerzési lehetőséget, élményt biztosítani a gyermekek számára. Sétákat, látogatásokat szervezünk : közeli liget, Ipoly – part, a piac, közeli ABC, vasútállomás, autóbusz – pályaudvar, posta, szülők munkahelyének megtekintésére. A család és az óvoda közötti kapcsolat erősítése érdekében minden évben szervezünk szülőkkel együtt is kirándulásokat. Úgy tapasztaljuk, hogy ezek az utazások és az ott látottak nagy élményt jelentenek a gyermekeknek.és felnőtteknek egyaránt.

Az óvodáskorban megjelenő játékfajták s azok tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével történik.

Gyakorlójáték :

A gyakorlójáték során a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker ismétlésre készíti a gyermeket és ezek az ismétlések nagy örömet jelentenek számára.

A gyakorlójáték - lehet mozgásos, manipulációs és verbális, - nem igényel semmiféle „irányítást”, de igényli a pedagógus állandó jelenlétét, a szituációból adódó segítségadást.

A mozgásos gyakorlójáték során, a gyakori ismétletéssel bizonyos mozgásokat begyakorol a gyermek. / pl. felmászik – lemászik, bebújik – kibújik stb. / mozgás közben ismerkedik saját testével, testi képességeivel. / pl. bújik, mászik, ugrik stb. /

A manipulációs gyakorlójáték nagy jelentőségű a gyermek szem – kéz koordinációjának fejlődésében./egymásra rakogatás, öntögetés, tépés, autó húzogatás, homok öntögetés./

E tevékenység közben a gyermek ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyival. Megismeri az anyagok tulajdonságát, felületét, színét, formáját, nagyságát stb.

A verbális gyakorlójáték, amikor egy – egy szótagot szót, vagy dallamot, mondókat stb. ritmikusan ismétletnek a gyerekek nagy örömet találnak a “halandzsa” szövegek kitalálásában és

azok mondogatásában. A verbális gyakorlójáték fejleszti ritmusérzéküket és nagy jelentősége lehet a beszédgátlások megelőzésében.

Építő – konstruáló játék

E tevékenység közben a gyermekek különböző játékszerekből összeraknak valamit. Eleinte spontán építenek, de később meghatározott céllal, létrehoznak, alkotnak valamit.

Építés konstruálás közben átéli a gyermek az alkotás örömét, fejlődik kreativitása. Tanulja a rész – egész viszonyát, megtanul tervezni, szerkeszteni. Fejlődik megfigyelőképessége, gondolkodása. A kisebb és bonyolultabb összerakást igénylő eszközök segítik a finommotorika fejlődését.

Szerepjáték

E játékfajta a legkedveltebb és legfontosabb az óvodás gyermek számára, melyben tapasztalatait, ismereteit, érzelmeit, élményeit / pozitív és negatív / fejezi ki. Ebben jeleníti meg szubjektív benyomásait, tükröződik egyénisége és eddigi élete. Játékokat kísérő párbeszédok támogatása, verbális ismeretekkel, fogalomalkotás segítségével, a beszéd prozódiai elemeinek gazdagításával.

Óvodánkban mindannyian fontosnak tartjuk a megfelelő feltételek biztosítását az elmélyült, tartalmas játék érdekében – teret adunk a gyermek kezdeményező kedvének, spontán megnyilvánulásának, kreativitásának, tiszteletben tartva a játék intimitását.

Változatosabbá válik a szimbolikus, színlelő, fantázia játékokkal.

Különbéle eszközökkel, játék kiegészítőkkel / korona, fátyol, koszorú, zászlók, katonák, jelzőablák, orvosi köpeny stb. meseládikó / és hangulatos helyek / fodrászszarok, eladópuh stb. / kialakításával tesszük színesebbé, változatosabbá, érdekesebbé játékukat.

Szabályjáték :

Lényege a szabályok pontos betartása, a szabályoknak megfelelő viselkedés.

Mozgásos szabályjátékok : lehetnek testnevelési játékok, dalos népi játékok : fogócskák, bújócskák, körjátékok, szembekötősdí, labdajátékok stb.

Fontos, hogy a gyermekeket sok ilyen játékkal ismertessük meg, hogy bármikor maguk is eljátszhassák, kezdeményezhessék kedvenc játékukat.

Óvodánkban többféle lehetőséget biztosítunk szervezett formában is ennek a játékfajtának a gyakorlására. Ilyen szervezéseink a

“ Mozdulj Gyarmat” , Duatlon verseny, Futóverseny a ligetben, népi játékok.

Értelmi képességeket fejlesztő szabály játékok :

Ez a fajta játék egyfajta szociális és értelmi érettséget feltételez és ezek fejlesztését szolgálja. A szabályok betartása fejleszti önuralmukat, türelmüket, toleranciájukat, kudarc és sikertűrő

Elfogadják társaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Az ismert meséket szívesen eldramatizálják, bábozzák. Képesek a játék során bonyolult építményeket létrehozni.

Kedvelik a szabály játékokat, és képesek a normák betartására.

“ Ha az óvónő jól felkészült, figyel, érti, élvez a gyermekei játékát, mindig ott és annyi segítséget ad amennyit fejlődésük igényel, akkor a játék neki magának is örömet, sikerélményt nyújt”.

/ B. Méhes Vera /

3.2. Mozgás

Cél :

A természetes mozgásigény kielégítése a mozgáskedv fenntartása és a mozgás megszerettetése.

A mozgás szint fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése, gyakorlási lehetőség biztosításával.

Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.

Feladat :

A gyermek mozgásigényének, fejlettségének, terhelhetőségének megismerése.

A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.

A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása.

A mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással, a mozgáskészségek alakítása.

A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése. (kondicionális, koordinációs)

A mozgáson keresztül az értelmi struktúrák a szociális képességek fejlesztése.

Társra figyelés képességének fejlesztése (együttmozgás tapasztalatai, önfegyelem, alkalmazkodás, kooperációs képesség, éntudat kompetencia)

Egyéni szükségletek, képességek figyelembevétele.

Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra, valamennyi gyermek számára.

A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.

A lemaradást kompenzáló mozgásos játékok végeztetése, ajánlása a szülőknek.

Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

Szabad mozgástevékenység :

A mozgás sokoldalú tevékenység amely az egész óvodai életet átszövi. Az óvodába kerülő gyermekek szeretnek mozogni, szökdelni, ugrádozni, futkározni, csúszni - mászni. Fontos feladatunk, hogy megőrizzük, ha szükséges felkeltsük ezt a mozgáskedvet és tudatosan építünk rá. A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk ki, hogy egész nap biztosítunk számukra megfelelő helyet, időt és eszközöket a mozgásos tevékenységekre a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

A kisebbeknél természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk elősegíteni. A csoportszobában a szabadban egyaránt a kúszásra, mászásra, bújásra, egyensúlyozásra minden kínálkozó alkalmat felhasználunk, a mozgásteret és eszközöket ehhez alakítjuk. Ezek az eszközök : Greiswald – féle tornaszer egyes elemei, csúszda, mászó gúla, a csoportszoba berendezési tárgyai (asztal, szék, pad)

A négy - öt éves gyermekek többségének mozgása egyre koordináltabbá, járásuk, futásuk egyre biztosabbá válik. A nagymozgások fejlesztését bővítjük, nagyobb hangsúlyt helyezünk az egyensúlyérzék fejlesztésére a szem – kéz – láb összehangolt működését segítő játékokra, játékos gyakorlatokra. A szabad mozgás és játék során megismertetett labdajátékok, ugróiskolák, kötéljátékok a barkácsoló tevékenységek, az udvaron rendelkezésre álló mozgásfejlesztő eszközök is az egyensúlyozás, a szem – kéz – láb koordináció fejlődését segítik. Erre a célra jól használhatók : gyűrűs pörgő hinta, Bady – roll, különböző méretű labdák, kosárlabda, különböző célba dobó játékok, ugrókötél, komplex mászóka, gerenda, háromszögletű lengő létra, farönkök a lépegetésre.

A nagyobb_gyermekek mozgása egyre összetettebbé válik.

Járássuk, futásuk, kúszásuk, mászásuk ritmikusabb lesz, egyensúlyukat megtalálják. Ebben a korban a finommozgások, az érzékelés, az alaklátás, formaállandóság fejlesztésére helyezük a fő hangsúlyt. Gyakrabban tervezünk kisebb testrészekkel való mozgásokat. A szabad játék, mozgás lehetőségeit kihasználva : építés, babaöltöztetés, gyöngyfűzés, varrás, szövés, barkácsolás eszközeit biztosítva, a csoport átrendezhetőségének teret adva segítjük fejlődésüket. Egyre több fogó -, futó -, ügyességi játékkal ismertetjük meg a gyermekeket.

A mozgásfejlesztésben az óvónő legalapvetőbb feladata a derűs légkör, a jó hangulat biztosítása, erősítése, fejlesztése. Ebből adódóan a mozgás természetesen épül be a gyermek spontán tevékenységeibe, szokássá és igénnyé válik.

A szabad játéktevékenységben célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.

Mozgásfejlesztést segítő sportrendezvényeink, programjaink, kirándulásaink

Célunk :

Egészséges mozgás, kellemes időtöltés kialakítása. (egészséges életmód)

A versenysport népszerűsítése. (egészséges versenyszellem)

Az óvoda és család kapcsolatának erősítése, példamutatás a szülőknek a szabadidő hasznos eltöltésére.

Sportrendezvényeink :

Sprintelő Cseperedők futóverseny rendezése

Kerekező Cseperedő – Sportnap

KRESZ ügyességi vetélkedő, sor és váltóversenyek, duatlonka, szülők futóversenye.

Családi ügyességi játékok (szülő – gyermek)

Az óvodában szervezett sportrendezvények mellett gyermekeink a városi sportversenyeken is részt vesznek. (Mozdulj Gyarmat.....)

Mozgásfejlesztés a szervezett tevékenységekben

A mozgás anyaga az atlétikai, torna, játék jellegű főgyakorlatokból tevődik össze. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben. A testnevelés során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is.(gerinctorna, lábboltozat erősítés)

A testnevelési anyag éves elrendezésénél gondolunk a helyi adottságokra és az időjárás változásaira. Amíg az időjárás engedi a szabadban vezetjük a testnevelést.

Figyelembe vesszük a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni tempójának megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat. Különböző nehézségű, differenciált feladatok adásával segítjük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatot. A mozgásos tevékenységek során gyakran használjuk a kézi szereket; változatosabbá, érdekesebbé tesszük a mozgást, jól szolgálják a fejlesztési célkitűzéseket: (babzsák, szalag, bot, karika, labda, tégl.)

A rendszeresen szervezett tevékenységeken nagy lehetőség van a fejlesztő program feladatainak fokozatos és természetes megvalósítására. A mozgásfejlesztő program és a testséma fejlesztés valamennyi feladata beépíthető a testnevelésbe. Az észlelés területéről a következő feladatok beépítésére van lehetőség:

Alaklátás, formaállandóság fejlesztése

Kinesztetikus mozgás észlelés fejlesztése

Térészlelés fejlesztése alapvető térirányok megismerése saját testének közvetítésével

A verbális fejlesztés során a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos és gyakori megnevezésére törekszünk.

Mindhárom korcsoportban az éves anyagunkat dr. Tóthszöllősyné Varga Tünde :
Mozgásfejlesztés az óvodában című könyve alapján dolgozzuk fel.

A kicsik testnevelési anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza, ezért ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat. A mozgásanyag különböző járások, futások, csúszások, kúszások, mászások talajon és szereken, tárgyak alatt, felett, szerek megkerülésével.

A mozgások alkalmával a legtermészetesebb módon ismerkednek testrészeikkel és azok funkcióival. Ezért alkalmazható jól a testséma fejlesztő programból :

Testrészek ismeretét célzó gyakorlatok

Tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása

Test személyi zónájának alakítása

Ebben az életkorban külön nem tervezzük az észlelés fejlesztését, hiszen a nagymozgások végrehajtása közben spontán fejlődik.

4 –5 –éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot tervezünk, amikor különböző irányokban végeznek mozgásokat és különböző formákat mozognak be. Futás, jelre sorakozás megadott helyen, szökdelés tárgyak körül, között hullámvonalban. Elhelyezkedés különböző szereken, különböző formákban.

A mozgásfejlesztésnél előtérbe kerül :

Egyensúlyérzék fejlesztése: különböző mozgások végzése emelt felületen, forgások, fordulatok, testhelyzetváltozások, futás közbeni megállások.

Szem – kéz, szem – láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok : babzsák feldobása, elkapása, célba dobás, egyensúlyozó járás létra fokai között, célba ugrás.

A testséma fejlesztő programból kiemelt helyet kap az oldaliság tanítása. Használjuk a “jobb – bal” kifejezéseket, de a csuklójukon lévő jelhez (gumiszalag) igazodva.

Labdagurítás a test körül jobb és bal kézzel (csukott szemmel is) körforma kialakítása szalaglengetéssel, karkörzéssel test előtt, test mellett (csukott szemmel is).

Ez nagyon lényeges fejlesztési terület, mivel a finom motoros koordináció az írás megtanulásának elengedhetetlen feltétele, ez természetes módon a szerek különböző fogásmódjával, kisebb

testrészekkel végzett mozgásokkal fejlesztjük (különböző méretű labdák, botok szalagok).

Lehetőség nyílik a keresztcsatornák fejlesztésére is. A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését és elvégzik a látott, hallott feladatokat.

Programunkban az óvodai testnevelés szerves része a mindennapi frissítő torna. Ezt minden korcsoportban naponta legalább egyszer, 10 – 20 perces időtartammal szervezzük meg.

E tevékenység napirendbe illesztését mindenki maga dönti el.

Ha lehetőség van rá kinn a szabadban tartjuk.

A mindennapos testnevelés anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy – egy gimnasztikai gyakorlattal. A játékokat céltudatosan, a korosztály számára legmegfelelőbb fejlesztési feladatokhoz igazodva választjuk ki. A játékok, térformák felidézésével lehetőség nyílik vizuális, verbális memóriájuk fejlesztésére, valamint szókincsük gyarapítására.

A rendszeres és örömteli mozgás igényükké majd szokásukká válik.

A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban. Az ügyességi játékok egyéni és csapatjátékok szabályait betartják.

A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakul. Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.

Biztonságosan, bátran mozgó, jó fizikai állóképességű, teherbírású gyermekekké válnak.

3.3. Vers, mese

Cél :

A 3 – 6 – 7 éves gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, fejlesztése a gyermekirodalom sajátos eszközeivel.

Irodalmi fogékonyság megalapozása – igény kialakítása az irodalmi élményekre.

Érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszéd készségének kialakítása.

Az anyanyelv szépségének, kifejezőerejének megismerttetése.

A könyv iránti szeretet kialakítása, hogy ezáltal is hozzásegítsük őket, az olvasás iránti igény felkeltéséhez, az esztétikai ízlésformáláshoz, a könyvvel való együttélés természetessé válásához.

Feladatai :

Az irodalmi érdeklődés felkeltése változatos irodalmi élmények közvetítésével. (mondóka, vers, verses mese, mese, bábjáték, dramatizálás, ismert mese befejezése, mozgásos átváltozás, fantáziajátékok, átszöve a meseládikó használatával)

Anyanyelvi nevelés hassa át az irodalmi nevelés egészét!

A beszédkedv felkeltése, beszédhelyzetek teremtése, a gyermekek önkifejezés fejlődésének segítése, a saját vers és mesealkotás megalapozása változatos módszerek alkalmazásával.(mozgással, ábrázolással, zenével, mely az önkifejezés egyik módja)

Az irodalmi nevelés eszköztárát, a gyermekek egyéni fejlettségének megfelelő anyanyelvi játékokkal bővítjük. A beszéd tartalmi részének fejlesztése – szókincs bővítése, sajátos nyelvi formák elsajátítása, összefüggő beszéd kialakítása.

Új módszerekkel bővítjük irodalmi nevelésünket, átvesszük a Kompetencia programcsomagban is ajánlott projektszerű mesefeldolgozást. Témahét keretein belül egy-egy irodalmi művet dolgozunk fel komplex módon.

Témahetünk egy konkrét mesét dolgoz fel. A mese fő motívumát: a testvéri szeretetet, a családi összetartozást járja körül többféle módszer, eszköz segítségével. A téma felvetését indokolja, hogy változó, rohanó világunkban elfeledkezünk a legfontosabb társadalmi csoportról, a családról. Célunk, hogy méltó helyére emeljük és a gyermekek érzelmeire hatva felfedezzük annak örömét, hogy van hová tartozniuk, jó, hogy szeretnek, szeretve vannak és egymást segítve mindenre képesek.

A beszédészlelés - és értés fejlesztése.

A beszédszervek ügyesítése – légzésgyakorlatok, hangutánzó gyakorlatok, nyelvgyakorlatok.

Az irodalmi anyag kiválogatása.

A mesék, versek kiválasztásánál a gyerekek életkorát, beszédfejlettségét, érdeklődését vesszük figyelembe.

A 3 – 6 – 7 éves korú gyermekeknek bemutatott irodalmi anyagot a magyar és külföldi népköltészeti alkotásokból, a klasszikus és a mai magyar irodalom, kortárs művek köréből merítjük.

A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, erkölcsi értékeket közvetít, mindig többről szól, mint amit szavakkal kimond.

A legnagyobb és legfontosabb területet a népköltészet adja. A népi mondókák, rigmusok, népmesék minden korosztálynak bőséges kínálatot nyújtanak. A lovagoltatók, ringatók a meghitt együttlétek alatt érzelmi kötődést alakítanak ki.

A népköltészetből bemutatható irodalmi alkotások kedveltek az óvodások körében – népi mondókák, hintáztatók, lovagoltatók, nyelvgyakorlatok, nyelvtörők, kiszámolók, fogyó – gyarapodó játékok.

A népmesék közlésvágyból születtek, műfajilag teljesek, elbeszélő alaphangjukat átszövik lírai és drámai elemek. A népmesék élménygazdagító és ízlésfejlesztő hatása rendkívüli. Az óvodáskorú gyermek hiedelmekkel terhelt mágikus világszemlélete fejeződik ki az állatmesék, novellisztikus – realiztikus és tündérmesék által.

A népköltészeti alkotások mellett jelentős helyet foglalnak el a műköltészeti alkotások, a műmesék, a reális történetek, klasszikus értékű elbeszélések és tisztán lírai vagy epikus elemeket tartalmazó gyermekversek és verses mesék.

A versek kiválasztásánál, válogatásánál megjelöljük melyeket szánjuk meghallgatásra, illetve megtanításra.

Nyitott óvodai programok és rendezvények motiválják a szülőket is az irodalmi élmények közös átélésére

Az irodalmi anyag kiválasztása a gyermek egyéni fejlettsége, életkora és fejlődési üteme alapján történik.

Népi mondókák, játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, hangutánzó mondókák.

Mesék – lánc és halmozó mesék, állatmesék.

Mozgásos átváltozás, utánzás, mimetizálás, képolvasás

Népi mondókák, melyek természeti jelenségekhez, állatvilághoz, a gyermeket körülvevő környezethez és a mindennapi élethez kapcsolódnak.

Halandzsa szövegű kiolvasók

Mai magyar költők ritmusélményt nyújtó versei.

Fantáziamesék

Megkezdett mesék befejezése

Mesék : többfázisú, szerkezetű állatmesék

Novellisztikus, realiztikus mesék, népi mondókák, szerepátadó fogó – gyarapodó játékok, kiszámoló, találós kérdések, lírai versek, állatmesék terjedelmesebb, cselekményesebb, novellisztikus, realiztikus, mesék. bonyolultabb, elágazó szerkezetű tündérmesék, csali és tréfás mesék, műmesék, irodalmi elbeszélések, folytatásos meseregények

Óvodába lépéskor a gyermekek már rendelkeznek bizonyos szókinccsel.

A nap folyamán, a napi tevékenység közben lehetőséget biztosítunk a gyermekek beszédkedvének felkeltésére, szókincsük bővítésére.

A gyermekek számára olyan megnyugtató derűs légkört alakítunk ki, melyben bátran kérdezhetnek, kérdéseikre választ kapnak.

A gyermekek különböző környezetből érkeznek hozzánk.

Vannak akiknek rendszeresen mesélnek otthon, a mesés könyvek, leporellók jól ismertek számukra. Vannak gyermekek, akik az óvodában ismerkednek meg a könyvekkel.

Kiscsoport elején felmérjük beszédfelettségüket, ismereteiket és ennek tudatában határozzuk meg egyéni fejlesztésüket.

A gyerekek a hét minden napján hallanak verset vagy mesét.

A vers és mese minden csoportban kötetlenek, a részvétel önkéntes.

A meséket, verseket többször ismételjük, kedvenc meséiket sokszor meghallgatják.

Kedvenc meséiket bábozással, dramatizálással el is játszhatják. Bábozás, dramatizálás közben kifejezhetik, átélhetik saját érzéseiket, élményeiket, fejlődik kreativitásuk, fantáziájuk.

A mese nyelvi eszközeit gyakorolják, a megjelenített cselekvéseket megfogalmazzák, szókincsük bővül.

Szabadon, változatos eszközökkel biztosítjuk a bábozás, és dramatizálás feltételeit. (meseládikó)

A gyermekek bevonásával is készítünk eszközöket.

A bábokat úgy helyezzük el, hogy a gyermekek bármikor hozzáférjenek.

A csoportban kialakított mesesarok az irodalmi élmény befogadásának méltó helye.

A mesék versek kiválasztásánál figyelembe vesszük, hogy kapcsolódnak más tanulási tevékenységek tartalmához, évszakhoz, ünnepekhez.

A délutáni pihenés előtti mesehallgatás már hagyománnyá vált óvodánkban.

A születésnapok megünneplésekor versekkel, mondókákkal, dalokkal köszöntjük az ünnepeltet.

Minden csoportban van könyvespolc. A könyveket úgy helyezzük el, hogy a gyerekek bármikor el tudják venni kedvenc könyvüket.

Mesekönyvet, folyóiratokat otthonról is hozhatnak a gyermekek. Így lehetőséget biztosítunk arra, hogy társaikkal is megoszthassák élményeiket.

Színházi élményeket is nyújtunk a gyermekeinknek. A Művelődési Központban rendezett bábszínházi előadásokat, gyermekműsorokat rendszeresen látogatjuk a középső és nagycsoportokkal.

Nyitottak vagyunk a minőségi kultúra befogadására, lehetőséget biztosítunk az óvoda falai között is az élmények átélésére (Irodalmi zenés műsorok, iskolások és előadóművészek közreműködésével)

Szívesen mondanak verseket, meséket, ismerik a mondókákhoz, versekhez kapcsolódó mozgásokat, játékokat.

Tudják a megismert szavak jelentését, megfelelően használják.

Helyesen alkotnak mondatokat.

Képesek a hallottak képi megjelenítésére.

Megjegyzik a mese legfontosabb elemeit, szereplőit, eseményeit, meg tudják nevezni azokat, befejeznek megkezdett meséket.

Mesefeldolgozás kérdések alapján, fantáziajátékok, mesebefejezés rajzzal, mozgással, illusztráció kedvenc meséhez.

Irodalmi anyagunk összeállításakor elsősorban az alábbi szerzők műveiből válogatunk :

Benedek Elek, Gárdonyi Géza, Arany László, Szabó Lőrinc, Móricz Zsigmond, Móra Ferenc, Kormos István, Csukás István, Illyés Gyula, Arany János, Weöres Sándor, Kányádi Sándor, Zelk Zoltán, Gazdag Erzsébet, Csoóri Sándor, Tordón Ákos, Sarkadi Sándor, Csanádi Imre, Tarbay Ede, Nemes Nagy Ágnes,

A programcsomag ajánlásaiból felhasználható :

Kóstitoló szöveggyűjtemény

Játék bábokkal

Bábjáték gyűjtemény

Néphagyomány

Az anyanyelvi nevelés alapjai

A fejlesztéshez szükséges eszközök :

Képeskönyvek, meséskönyvek, paravánok, bábok, jelmezek, fejdíszek, gyermek folyóiratok, meseládikó eszközkészlete

3. 4. Ének ,zene, énekes játék

Cél : A gyerekek zenei érdeklődésének felkeltése, esztétikai élményjelleg erősítése, befogadására való képességük megalapozása, zenei ízlésük, igényességük kialakítása.

Az élményt nyújtó közös ének –zenei tevékenységek során a gyermek fedezze fel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit.

Feladat :

az éneklés, az énekes játékok megszerettetése

örömteli, tiszta éneklésre szoktatás

a gyerekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése

játékos alkotókedvük, mozgáskultúrájuk fejlesztése

sok közös énekléssel, játékkal, zenei élménnyel zenei anyanyelvük megalapozása,

természetes közegük legyen a zene, az abban folyó mozgás, önkifejezés

Intézményünkben minden csoportban Forrai Katalin : Ének az óvodában c. művének zenei anyagát és módszertani ajánlásait tekintjük alapnak. Mivel homogén csoportokat működtetünk különösen jól tudjuk hasznosítani az ott leírt egymásra épülő zenei feladatok korcsoportonkénti felosztását.

Népi mondókákat, ölbeli játékokat, höcögtetőket, arc – kéz – ujj – játékokat, népi dalos játékokat, egyszerű népdalokat, gyermekeknek szánt műdalokat, népdalokhoz írt alkalmi szövegeket, rokon és más népek dalait, ritmus és hallásfejlesztő játékokat alkalmazunk munkánk során.

Tovább bővítjük a Kompetencia alapú óvodai programcsomag ajánlásaival (Zenevarázs, Néphagyomány, Játék – tánc – élet)

A legkisebbeknél ölbeli játékok, a kötetlen éneklési forma felel meg leginkább a gyerek életkorának. Az óvónők sokat énekelnek, mondókáznak, hogy a gyerekek zenei érdeklődését felkeltsék. Megpróbálják kialakítani bennük, hogy az éneklést, kezdeményezést azok is tiszteletben tartsák, akik éppen játszanak. Kezdetben maga az óvónő énekel, a gyerekek hallgatják, játékos mozdulatokkal kísérik. Eleinte olyan dalokat, játékokat, mondókákat választunk, melyeket állva, ülve tudnak játszani – év végére megtanulnak körben járni.

Egyszerű táncmozdulatokat (pl. Körjáték guggolással, billegés, térdrugózás) már ők is játszanak. Megtanulnak dobon ütni egyenletesen, egyszerű beszélt és énekelte motívumokat vissza tudnak adni. Megismerik a magas – mély viszonyt oktáv távolságban, az eltérő hangszínt keltő használati tárgyak zörejangjait (fa, üveg, fém, porcelán) , az óvodai ritmushangszerek, néhány dallamjátszó hangszer hangját ; az óvónő halk – hangos éneklését, beszédét, a halk – hangos zörejeket.

A tá és a ti – ti ritmusértékek mellett a szinkópa, esetleg szünet a dal vagy mondóka végén előfordulhat. A hangkészlet fő hangjai a pentaton hangsor hangjai.

Fokozatosan szoktatjuk a gyerekeket az együttes tevékenységhez, mert a társas énekes játékoknál már szükség van aktív részvételükre.. Nagy hangsúlyt kap a körforma, meg kell tanulniuk alkalmazkodni egymáshoz és a játékszabályokhoz. Törekszünk a helyes szövegkiejtésre.

Az énekes játékok szerepváltó, párcserélő, kiforduló, lánykérő és különféle vonuló táncos játékokkal gazdagodnak.

Új vonulási formák : páros vonulás, kapu alatt átvonulás, kör mozgásával ellentétes irányú járás, hullámvonal.

Egyszerű tánclépések : oldalzáró lépés (egy irányba) dobantás, forgás, sarokemelés, egymás megkerülése.

Az egyenletes járás, tapsolás mellett megtanulják év végéig a ritmus kifejezését tapssal és

ütőhangszerekkel egyaránt.

Különböző mozdulatokkal kiemelik a motívumhangsúlyt.

Megismerik a gyors – lassú fogalmát és gyakorlatát (a mondóka v. dal végig lassú v. végig gyors).

Szeretik a ritmikus visszhangjátékokat.

Dúdolásról, hangszeres előadásról ismernek fel tanult dalokat, megkülönböztetik az azonos v. hasonló anyagból készült használati tárgyak kisebb hangszín különbségeit, egymás beszédhangját. Énekelnek, beszélnek mondókáznak halkán – hangosan, párbeszéd és váltakozó dinamikában. Felismerik az oktáv és kvint viszonyt, énekelnek két szomszédos kezdőhang után.

A nagyobbaknál az énekes játékok mozgásanyaga változatos térformákba (csigavonal, két csoportban hullámvonal, két kör halad egymáson belül ellentétes irányba, páros sor, páros kör) rendeződik.

Tánclépések : kiscsárdás lépés, sarokkoppantás láb előtt váltott lábbal, forgás egyedül és párosan.

A többszereplős, komplikáltabb mozgású térben mozgó játékokhoz a gyerekek jó humorérzéke, önkéntes fegyelme, jó társas kapcsolata szükséges.

Egyenletes lüktetést és dalritmust már egymás után hangoztatnak, a negyed szünetet mozdulattal jelzik tapsolás és hangszerjáték közben. A dalritmust belső énekléssel adnak elő. Dobot, háromszöget, cintányért egyaránt kezelik. Tapssal, járással, játékos mozdulatokkal táncal emelik ki a motívumhangsúlyt.

Mondókázásukat, éneklésüket képesek tempóváltással tagolni, az óvónő tempóváltásait mozgásukkal, énekükkel követik.

Gyakorolják a gyors – lassú, halk – hangos különböző kombinációit. Felismerik a dalokat kezdő v. belső motívum eldúdolásáról v. hangszeres előadásáról. Gyakorolják szöveges motívumok folyamatos visszaéneklését. A dalokat dúdolva (belső szövegmondással) éneklük, halk – hangos tagolással, egymásnak felelgetve, vagy dallambújtatással.

Megfigyelik a környezet zöreijhangjait, az óvónők és társaik énekhangját. A magas – mély viszonyt oktáv, kvint, terc különbségben összehasonlítják, énekelnek három szomszédos kezdőhang szerint.

A zenei nevelés ebben a csoportban kötött, vagy kötetlen formában jelenik meg.

A gyerekek szeretik ha értelmüket, alkotóképességüket próbára tesszük. A közös feladatok mellett nagy hangsúlyt kap az egyéni fejlesztés is, hiszen igénylik az egyéni bírálatot, az önálló feladatmegoldások örömét. Az óvónő felelőssége, hogy megtalálja az egyensúlyt a visszahúzó és túlságosan aktív gyerekek foglalkoztatása, valamint a csoportos és egyéni munka között.

Zenei alkotókedvet, fantáziát fejlesztő játékokat középső és nagycsoportban játszunk. A kisebbekkel megpróbálunk játékos formában dallamokat, dallammotívumokat kitalálni. A nagyobbak már

próbálkoznak adott szöveghez többféle ritmus és dallam improvizálásával, énekes, ritmikus párbeszédre kreálásával, a zenéhez mozgás, tánc koreografálásával.

Mivel óvodánk kiemelt feladata a mozgásfejlesztés ezért változatos mozgásformákat tánclépéseket használunk. Ezeket sokszor tükör előtt gyakoroljuk csoportosan és egyénileg. Alaposan megfigyelhetik saját és társaik testét mozgás közben, ezáltal is elősegítjük én tudatuk, önismeretük alakulását. A táncmozdulatokkal, mozgásos játékokkal nagymozgásuk, a hangszerek használatával finommozgásuk fejleszhető. Térérzékelésük a téri viszonyok bemozgásával, különböző téri helyzetek mozgásos megélésével, egyensúlyérzékük fejlesztésével formálódik. A páros játékok és a páros táncok különösen jól használhatók az oldaliság megerősítésére míg a tenyérsimogatók, láblógatók, arc – kéz – ujj – játékok a testrészek megismerését segítik elő.

Az óvó nénik szeretnek és a nap bármely szakában szívesen énekelnek. Valljuk, hogy az óvodai élet minden pillanatához (a sokféle hangulathoz, ismeretanyaghoz, ünnepekhez, időjáráshoz, munkákhoz stb.) kapcsolható ének vagy zene, ami ha jól van megválasztva maradandó élményt jelent a gyerekeknek. Sok rendezvényen próbáltunk már közösen énekelni könnyen érthető többszólamú kórusművet, kánont, amit a gyerekek örömmel fogadtak. Lassan hagyománnyá válik, hogy ünnepeink rendszeres műsorszáma az óvó nénik kórusa is.

Alaposan felkészülünk a gyerekeknek szánt zenehallgatásra, hiszen csak a szép, tiszta, ízléses előadás kelt zenei élményt.

A zenehallgatások nagy része az óvónők éneke, hangszerjátéka (furulya, szintetizátor), lemezhallgatást is beütemezünk.

A dallamanyag Törzsök Béla : Zenehallgatás az óvodában; különböző népdalgyűjtemények; Európai gyermekdalok I. II.; Járdányi : Tereferere Tereferere; Kodály : Kis emberek dalai, A Magyar Népzene Tára gyermekjátékok c. Gyűjteményéből, az általános iskola alsó tagozatos énekkönyveiből; A Dal mesterei I – II. Kötetéből; ünnepekhez kapcsolódó kórusművek gyűjteményéből való.

Szeretnénk óvodásainkat megismertetni a komolyzenével és a hangszerekkel is. Ennek érdekében próbálunk aktív kapcsolatot kialakítani a Rózsavölgyi Márk Zeneiskolával oly módon, hogy az ott tanuló kis növendékeket vendégül látnánk a nagycsoportokban. Megismerkedhetnénk hangszereikkel, kis hangversenyt rendezhetnénk. Lehet, hogy ez lesz az élmény, melynek hatására néhány év múlva már a “mieinket” fogjuk várni pódiumunkra.

Hangszerállományunk minőségileg és mennyiségileg jó, viszont hiányát érezzük egy jobb hangminőségű hi – fi toronynak CD lejátszóval, valamint még új dobokat szeretnénk beszerezni. Vannak saját készítésű csörgőink amiket a gyerekek játékidőben bármikor használhatnak. Évek óta színesíti foglalkozásainkat FABULA hangszerkészlet, amit a gyerekek és az óvónők egyaránt

szeretnek.

A gyerekek egyre inkább távolodnak Palóc hagyományainktól.

Szükségét érezzük, hogy óvodásaink jobban megismerkedjenek szűkebb környezetük népdalkincsével, jellegzetes népi játékaival, táncaival, ezek továbbélését elősegítjük.

Természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy a gyerekeket rengeteg más zenei hatás is éri óvodán kívül. Mi is próbálunk alkalmazkodni, ezért a foglalkozások anyagába több gyermekdalt, megzenésített verset építünk be. (Gryllus Vilmos, Halász Judit)

Évente többször zenés előadást szervezünk gyerekeink számára.

Táncos, sportos rendezvényeinken a mai kor tánczenéje is helyt kap.

Kutatások bizonyítják, hogy a legtöbb gyermek 5 – 6 éves korára megtanul tisztán énekelni, ritmusérzékük kialakulása 6 – 7 éves korra befejeződik. Az óvodában tehát komoly és lelkiismeretes alapozó munkát kell végeznünk.

A három négyéves közös munka az óvodában és azon kívül szerzett tapasztalatok eljuttatják nagycsoport végére gyerekeinket oda, hogy rengeteg mondókát ismernek, ezeket a magyar beszéd ritmusa szerint mondják. Szépen, tisztán énekelnek, felismerik a magas – mély, halk – hangos, gyors – lassú ének és beszéd közti különbségeket, maguk is használják ezeket. A dallammotívumokat, azok irányát kézmozdulatokkal követik. Felismerik a természet és környezet hangjait, megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit. Készség szintté emelkedik az egyenletes lüktetés és dalritmus különbsége és érzékeltetése – belső hallás alapján.

Mozgásuk szép összerendezett, képesek összehangolt, egyöntetű és egyensúlyváltó mozgásra egyaránt. Többféle térformát tudnak kialakítani, egyszerű játékos táncmozdulatokat esztétikusan, kedvvel végeznek. Használják az ütőhangszereket, szívesen szerepelnek egyénileg és csoportosan. Szeretik és igénylik azokat a játékokat, melyekkel zenei képességeiket tehetik próbára.

A zene – akár a nyelv – egyetemes kultúr kincs, ezért fontosnak tartjuk, hogy az óvodai élet minden napján jelen legyen !

3.5. A külső világ tevékeny megismerése.

Cél:

A gyermekek minél több tapasztalatot (érzékszervi és mozgásos) szerezzenek az őket körülvevő környezetből életkoruknak megfelelő szinten.

Teljes biztonságban tájékozódjanak szűkebb és tágabb természeti, emberi és tárgyi környezetükben.

Feladatok:

A gyermek érdeklődésének, megismerési vágyának felkeltése, kielégítése, ismeretei gyarapítása (megfigyelésre szoktatás) cselekvésbe ágyazottan jelenik meg.

Sokféle tevékenység lehetőséggel a tapasztalás alapú felfedezés biztosítása, a minél több oldalú információszerzés, . vizsgálódások, kísérletek feltételeinek megteremtése.

A gyermekek életkorának megfelelő, 3 – 6 – 7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.

Valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, az emberi alkotásokhoz.

A természet védelmére, az értékek megőrzésére nevelés.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.

Környezettudatos magatartásra nevelés

Néphagyományok, családi, tárgyi kultúra beépítésével, értékeinek megismertetésével a környezetük iránti pozitív érzelmi viszony kialakítása.

Közlekedési kultúra megalapozása kiemelt feladatunk, melyet Kerekező Cseperedő, Közlekedünk című, projektekben terveztünk, együttműködve a családokkal.

Innovációnkat a „Kerekező Cseperedő” projektünkben valósítjuk meg, mely a környezettudatos életszemléletet, az egészséges életmódot és a közlekedéskultúra alakítását népszerűsíti. A családi napon szülők és testvérek is részt vesznek, kipróbálhatják, mire képesek együtt és egyedül, elméletben és gyakorlatban egyaránt.

Saját innovációnk a három hetet meghaladó „Közlekedünk” című projektünk.

Célunk:

Komplex fejlesztéssel a közlekedés biztonságának fokozása, a szabálytudat és a helyes közlekedési magatartási formák érdekében a személyiség morális oldalának erősítése, nyitott óvoda

megvalósítása. Önálló gyalogos közlekedésre előkészítés.

A gyerekek minél több tapasztalatot szerezzenek, hogy önmaguk és mások számára_biztonságos közlekedőkké váljanak.

Spontán és szervezett matematikai jellegű tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása, gondolkodtató, cselekedtető problémahelyzetek teremtésével.

A környezet megismerését szolgáló témakörök :

A környezet megismerése áthatja a gyermekek életét az óvodai tevékenység egészét.

A környezettel való ismerkedés a gyermek spontán érdeklődésén alapszik, megfigyeléssel párosul, aktivitást vált ki, hat az értelmi erők fejlődésére, a szókincs gyarapítására.

A természeti és társadalmi környezet témakörei átfogják, körülölelik a többi nevelési területet.

Mozgásos játékokra, cselekvésre, érzékszervi megtapasztalásokra építenek.

A gyermekeket alkalmassá tesszük a megfigyelésre. Folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel biztosítjuk, hogy maguk fedezzék fel környezetüket.

Amit csak lehet a helyszínen, a természetben, előben figyeltetünk meg.

A témakörök megválasztásánál figyelembe vesszük, lakóhelyünk, lakókörnyezetünk sajátosságait.

Épített - természeti környezet:

Élettelen természet anyagai

A természet változásai: időjárás, évszakok

Tevékenységek évszakok szerint, természetvédelem

Növények, állatok tulajdonságai, életmódjuk, környezetük

Az ember testrészei, külső tulajdonságai, érzékszervek

A család, a család élete, családtagok munkája, életmódjuk.

Az óvoda és környezete : a felnőttek munkája, gyerekek tevékenysége.

Az óvoda épülete, az óvoda környékén található közintézmények.

Az emberek munkája a munkahelyeken, foglalkozások, munkaeszközök.

A külső világ tevékeny megismerésének gyakorlata óvodánkban:

Az óvodába érkező gyermekeket esztétikus környezet fogadja, ezzel is segítjük beilleszkedésüket, az óvoda megszerettetését. A kicsiket előbb közvetlen környezetükkel ismertetjük meg.

A csoportszoba, a mosdó, az öltöző, az udvar megismerése után meglátogatjuk az emeleten a középső és nagycsoportosok "birodalmát".

Az óvoda tágas udvarán lehetőség nyílik a természet változásainak megfigyelésére. A diószüret nagy élmény a kicsik számára. Ősszel a színes falevelek gyűjtésére, télen a hóval, jéggel való

ismerkedésre, tavasszal a virágzó fák, bokrok, madarak megfigyelésére nyílik lehetőség.

A közeli Palóc – liget a kicsikkel is könnyen megközelíthető.

Termések, kavicsok gyűjtésére kiválóan alkalmas hely. Örömmel helyezik el “kincseiket” a csoportban található élősarokban.

Távolabbi kirándulóhely a városhoz tartozó Nyírjes.

Az ott található mesterséges tavak környéke sok ismeretszerzésre ad lehetőséget. A kiscsoportosok autóbusszal kirándulnak oda.

A háziállatokat is igyekszünk természetes környezetben megismertetni. Ellátogatunk azokhoz a gyermekekhez, ahol lehetőség van a baromfis udvarban egy – egy háziállat megfigyelésére.

A közeli zöldség – gyümölcs boltban vásárolunk. A megvásárolt gyümölcsöket, zöldségeket közösen elfogyasztjuk.

A nagyokkal már kompótot, befőttet, salátát is készítünk.

Családi fotóalbumokat, képeket hoznak családi eseményekről, kirándulásokról az óvodába a gyermekek. Szívesen nézegetik közösen, beszélgetnek családjukról.

A “Testünk” témánál nagy segítséget nyújt az óvoda minden csoportjában megtalálható nagyméretű tükör. Segítségével a gyermekek képet alakítanak ki önmagukról, testükről, fejlődik én tudatuk.

A nagyobb gyermekekkel már hosszabb sétákat, kirándulásokat teszünk. Séta közben gyakoroljuk a helyes közlekedési szabályokat (gyalogátkelőhelyen való közlekedés, piros lámpánál megállás). Megfigyeljük az úttesten közlekedő járműveket. Mivel óvodánk fő közlekedési út mellett helyezkedik el, sokféle jármű megfigyelésére van lehetőségünk.

Kirándulunk vonattal Szécsénybe, Ráróspusztára, autóbusszal Hollókőre. Múzeumokat látogatunk, ismerkedünk a palóc népművészettel.

A palóc hagyományokkal, környékünk népművészetével ismertetjük meg a gyermekeket amikor meglátogatjuk a városunkban található Palóc Múzeumot.

Szűkebb környezetükön kívül megismerkednek az óvoda tágabb környezetével.

Az Ipoly partra, a Madách – ligetbe, a Palóc – ligetbe tett séták során megfigyelik az évszakok szépségét, a természet színeit. Tapasztalják az időjárás változásainak hatását öltözködésünkre, a fák, növények, állatok életére.

A növények fejlődését kísérvük figyelemmel az óvoda kertjének gondozása közben. A magról vetett, a csoportszobában nevelt palántákat a gyerekekkel együtt ültetjük ki a kiskertbe. A növények gondozása közben megfigyelik fejlődésüket.

A csoportszobában élő – természetsarkot alakítunk ki ahol az udvaron, kiránduláson gyűjtött

terményeket, terméseket helyezük el.

Évszakhoz kapcsolódó képeket gyűjtünk, melyekből albumot készítünk.

A gyermekekben megalapozzuk a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét. Ügyelünk környezetünk tisztaságára, ne szemeteljének. Óvjuk az óvoda udvarának növényzetét, virágokat, bokrokat, fákat. Kirándulásokon figyelünk arra, hogy ne tépjék le a fák leveleit, ne szaggassák le a védett növényzetet.

A nagycsoportosokkal évente egy alkalommal Budapestre kirándulunk. Állatkerti látogatásunk alkalmával olyan állatokat is megfigyelnek a gyermekek közelről, amelyeket csak képekről, filmekből ismernek. Megfigyelik a nagyvárosi közlekedési eszközöket.

Sétáink kirándulásaink alkalmával a felnőttek munkájáról is szerzünk tapasztalatot. Ellátogatunk a piacra, boltba, pékségbe, vasútállomásra., egy – egy szülő munkahelyét is meglátogatjuk.

A nagyokkal megismertetjük az iskolát. A közeli Kiss Árpád Általános Iskola első osztályába látogatunk. A környezet megismerésére nevelést a gyermekek spontán játékához kapcsolódva, a mozgásos játékokra, az érzékszervi megtapasztalásokhoz építettük Szimulációs játékokat szervezünk, melyekben játékhelyzetet teremtünk, játékos tevékenykedésre adunk lehetőséget.

Séták, kirándulások, megfigyelések alkalmával lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek arra, hogy gondolataikat, észrevételeiket, érzelmeiket, kíváncsiságaikat összefüggően kifejezhessék.

Környezettudatos életmód alakítása, lelki egészségvédelem.

Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései

Cél :

A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek életkorához és igényeihez alkalmazkodva.

Feladata :

A környezet megismerése során a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok – okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása cselekvésbe ágyazva .

Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzet megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása, önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása.

A gyermekek kommunikációs képességeinek fejlesztése, a közvetlen ismerkedés és tapasztalatok során.

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkoznak, így természetes módon ismerkednek meg velük. Passzív és aktív szókincs mennyiségi és minőségi gyarapítása, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása.

Matematikai tartalmú tapasztalatokat főképp a játékban, játékos cselekedtetésben és a környezet megismerésében szerezzék a gyermek spontán módon, ezenkívül tervszerű nevelő hatások révén.

Óvodánkban a matematikai nevelést folyamatként értelmezzük.

Anyagát elsősorban nem ismeretek alkotják, hanem gondolkodásfejlesztést jelent, cselekvéses és gondolati tevékenységeket tartalmaz.

A gyermeki kreativitás figyelembevétele a környezet alakításában (terek átrendezése)

Képességeiket az alábbi témakörök alapján fejlesztjük :

Halmazok képzése, összehasonlítása tulajdonságaik szerint, szétválogatása, bontása részhalmazokra.

Halmazok elemeinek sorba rendezése.

Halmazok összemérése becsléssel, párosítással, másolással.

Mennyiségek összemérése ; magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület, szélesség, vastagság, bőség.

Kis számok összkép alapján.

Sorba rendezett elemek helye a sorban : sorszámok.

Tapasztalatok a darabszám változásairól

Építések, alkotások szabadon és másolással, valamint egy feltétel megadásával.

Tevékenységek tükörrel

Tájékozódás a térben.

Tájékozódás a síkban ábrázolt világban

Folyamatismertetés a beszoktatástól az iskolába kerülésig.

Óvodánkban, már a kiscsoportba lépéskor megfigyeljük a gyermekek aktivitását, érdeklődését, felmérjük képességeiket.

A gyermekek gondolkodása szemléletes, tehát érzékelésen és észlelésen alapul. Fejlesztésére, pontosítására, azért fordítunk nagy gondot, mert a későbbiekben erre építjük az emlékezet, képzelet, gondolkodás fejlesztését.

Kisebbségnél a gyermekeknek matematikai képességeit játékban, a mindennapi tevékenységekbe ágyazva fejlesztjük.

Óvodánkban az óvónők maguk határozzák meg a matematikai nevelés, fejlesztés munkaformáját, módszereit, a csoport érdeklődése, fejlettsége, ismeretei, mozgásigénye alapján. Feladatunknak érezzük, hogy a gyermekek képességét felmérjük, megismerjük és ehhez igazodva, egyéni

képességeiknek megfelelően fejlesszük gondolkodásukat.

A differenciált személyiségfejlesztés során nagy gondot fordítunk a hátrányos helyzetű ingerszegény környezetből jött és a kiemelkedő, jó képességű gyermekek fejlesztésére is. A tervezésénél, alapozunk a gyermekek kreatív, egyéni megoldásaira, tevékenységvágyára, játékos beállítódására, természetes kíváncsiságára. A probléma szituációt általában valamilyen természetes játék helyzetre építjük. A problémahelyzetek létrehozásával a gyermeket logikus gondolkodásra készítjük. A gondolkodás fejlődésében nagy szerepe van az önálló problémamegoldásnak. Az értelmi képességek fejlesztése, a gyermekek logikus gondolkodásának alakítása segíti az iskolai feladatok megalapozását. A gyermekek megismerkednek már néhány matematikai eljárással, módszerrel, amelyeket már különböző játékszituációkban alkalmazni is tudnak.

Biztonsággal kezelik a matematikai eszközöket, játékeszközöket, óvónők által készített eszközöket, de felhasználjuk a gyermekek által készített eszközöket is. (pl . agyaggyümölcsök, képek stb.)

A tevékenységek tervezésénél igyekszünk minél több lehetőséget biztosítani a gyermekeknek az önálló véleményalkotásra, döntési képesség megalapozására, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésére.

Az érzelmi, az akarati, a közösségi tulajdonságok fejlesztése során a gyermekeknek kompetenciájukká válik, a feladatok értése és végzése.

.A speciális matematikai kifejezések használatánál minden esetben törekszünk a helyes kifejezések használatára.

A matematikai tevékenységek során is rengeteg lehetőség nyílik a gyermekek verbális fejlesztésére.

Szívesen vállalkoznak a felvetett vagy felismert problémák megoldására.

A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10 – ig.

Össze tudják hasonlítani mennyiségi, nagyság, szín és forma szerint is.

Megkülönböztetik a jobbra – balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat.

Kialakul a jól érthető beszéd.

Felhasználható irodalom:

Felfedezések a természetben

Játszunk? Természetesen!

Varázseszközök az óvodában

3.6. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Cél :

A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele.

Az intellektuális látás alakítása. Az esztétikai fogékonyság, esztétikai érdeklődés és az elemi esztétikai alkotóképesség alakítása. Alkotó önkifejezés fejlődésének segítése (mese, vers, ének, énekes játék, zene)

Feladat :

Ismerkedjenek meg a vizuális tevékenységekhez tartozó anyagokkal, eszközökkel. A technikákhoz tartozó változatos munkafogásokat sajátítsák el, szükséges izmaid, a finommozgásaik fejlődjenek.

Megfelelő hely, idő, eszköz biztosítása a gyermekek spontán és szervezett formában történő ábrázolásához.

- Feladatunk megteremteni azokat a feltételeket (hely, idő, légkör) melyek elengedhetetlenül fontosak a gyermekek szervezett és kötetlen ábrázolás tevékenységéhez.

- Természetes anyagok felhasználásával, hulladékok újrahasznosításával a környezettudatos magatartás alakítása. Az ábrázolás egy újfajta kreatív nyelvvé válik.

- A csoportszobában állandó kijelölt hely áll a gyermekek rendelkezésére, ahol a nap folyamán bármikor rajzolhatnak, festhetnek, gyurmázhatnak.(alkotósarok kialakítása) Az eszközöket számukra könnyen és bármikor hozzáférhető helyre tesszük. Az eszközök kiválasztásánál szem előtt tartjuk – gyermekek kézcsonkjainak ésszerű terhelése és alkotómunkájuk eredményének, minőségének érdekében – hogy valamennyi eszköz és anyag kiváló minőségű legyen. Az esztétikus munkák elkészítéséhez fontosnak tartjuk, hogy különböző eszközök használatát minden gyermek elsajátítsa, természetesen elegendő időt hagyunk az eltérő képességű gyermekek számára. Törekszünk arra, hogy az elsajátítással együtt megtanulják az eszközök rendben tartását, a célszerű elrendezéssel megalapozzuk a rendszeret a célszerű szemlélet fejlődését.

A spontán lehetőségek kihasználása mellett óvodánkban a képalakítás, plasztikai munkák, építés szervezett tevékenységi kereteken belül is történik. A vizuális tevékenység során a gyermeknek segítséget nyújtunk egyéni igényei szerint is, mely átlendítheti a nehézségeken. Figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermek önmagához való viszonya pozitív irányba fejlődjön (önbecsülés, megelégedettség), mert ez a viszony erősen hat a többi érzelmre.

Elvárásainkat mindig a gyermek aktuális fejlettségi szintjéhez mérjük, képességeiből a lehető

legtöbbet hozzuk ki.

Játéktevékenységükbe vizuális részfunkciókat fejlesztő játékokat építünk be (mintakirakó, memória játék, képek sorba rendezése) melyek a vizuális észlelő apparátus tökéletesítésére szolgálnak. (látás, észlelés, szem – kéz koordináció)

Gondoskodunk minden gyermek munkájának folyamatos bemutatásáról a szülők által is látható helyen.

A szülőkkal való kapcsolattartás során felhívjuk figyelmüket arra, hogy tanúsítsanak érdeklődést és megbecsülést a gyermekek alkotásai iránt.

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése (megszólitás, aktív, passzív szókinccs bővítése, az ábrázoltak szóbeli elmondása, a tevékenységhez szükséges anyagok megnevezése, vizuális élmények megbeszélése.

A vizuális nevelés folyamata már a beszoktatás ideje alatt elkezdődik. Megfigyeljük, hogy melyik gyerek épít, rajzol, gyurmázik, felmérjük fejlettségük szintjét, mely a további fejlesztő munkánk kiindulópontját jelenti.

Az ábrázolás ebben a korban a játék egyik formája, ezért játékos formában ismertetjük meg a gyerekeket az eszközökkel, anyagokkal, használatuk módjaival.

Bátran adjuk a gyerekek kezébe az ollót, tűt, ragasztót (ha az eszköz nem veszélyes) és egyenként tanítjuk meg őket azok használatára.

Ezzel egyidejűleg a jó szokások kialakítására is törekszünk (tisztántartás, elpakolás). A szabadban firkálgató, mázó, gyurmázó gyerekekkel együtt éljük át a felfedezés, az alkotás, a színek, formák adta örömet, esztétikai élményt.

A firkából kilépő, valamint ábrázolni kezdő gyermekeket egyénileg segítjük a továbblépésben, tág teret hagyva elképzeléseik megvalósítására. Felfedeztetjük környezetükben lévő tárgyak formáit, színeit, alakzatait és azok ábrázolhatóságát. Minden gyereket igyekszünk “elcsábítani” a tevékenységekhez, hogy megszeressék, szívesen műveljék, így a későbbiekben természetes igényükké váljon a tevékenységekben való részvétel. Megjelenik a szándék, a valóság utánzásának, lemásolásának, visszaadásának igénye. Ezt a képalakító tevékenységet segítjük élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz megfelelően illeszkedő technikákkal.

Munkáikban már felfedezhetők az ember, a környezet, a tárgyak, cselekmények ábrázolása. Felhívjuk figyelmüket a formai jegyek kiemelésére, a formák közti arányviszonyokra. Ehhez nyújtanak segítséget a csoportokban elhelyezett nagyméretű tükrök. Apró ötleteinkkel, továbbfejlesztési javaslatainkkal segítjük fejlődésüket, ha erre igényük van, vagy szükségét látjuk. Témajavaslatainkkal észrevétlenül irányítjuk a fejlődést, változatosabbá tesszük az

ábrázolótevékenységet, és tág megoldási lehetőséget biztosítunk (a gyermekek egyéni képességeinek megfelelően oldhatja meg a feladatot). A változatos technikák alkalmazásával fenntartjuk az érdeklődést (hajtogatás, varrás, fűzés, szövés) és kézmozgásaik is ügyesednek.

Bevonjuk őket az ábrázoláshoz szükséges eszközök, anyagok előkészítésébe (közös gyúrjuk be a gyurmát, együtt keverjük ki a hiányzó színeket). Játékukat maguk által készített eszközökkel bővítik. Apró ajándéktárgyak készítésével kedveskednek társaiknak születésnap, névnap alkalmából.

Arra ösztönözzük a gyerekeket, hogy saját élményeiken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék, versek, kirándulások, ünnepek élményábrázolásai. Továbbra is nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni bánásmódra: hiszen tehetségük, begyakorlottságuk, élményük, érzelmi, értelmi életük alapján rendkívül eltérő szinten alkotnak.

A témákat úgy választjuk meg, hogy az minden gyermek számára (egyéni képességtől függően) megoldható legyen. Megfigyeléseikre alapozva munkáikban megjelennek a formákon belüli arányviszonyok a kompozíció (fő és mellékalakok, környezeti elemek).

A kollektív munkák során alkalmunk van a differenciált feladatadásra és végzésre. Így minden gyermeket is sikerélményhez juttatjuk.

Az ünnepekhez kapcsolódóan ajándékok készítésével kedveskednek szüleiknek a kicsiknek és felnőtteknek.

A városban szervezett gyermekrajz kiállításokra, kiírt pályázatokra tehetséges gyermekeink munkáival nevezünk be.

Gazdagodó formaviláguk az építményekben a valóságos formák leképezésében jelennek meg (makett készítés). Ehhez a gyermekekkel közösen gyűjtjük az eszközöket (dobozok, dugók).

Tevékenységeiket úgy szervezzük, hogy örömmel, játékként műveljék az ábrázolást, ezzel könnyeddé, lendületessé tesszük a gyerekek kézmozgását. A díszítő és kézimunkák fejlesztik a gyermekek esztétikai érzékét és hozzájárulnak a kéz, az ujjak csontosodásához, az izomzat erősödéséhez, így fokozatosan képessé válnak apró finommozgások elvégzésére, melyek az írástanuláshoz szükségesek.

Képalakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonyokat.

Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit, technikáját.

Formaábrázolásukban, emberábrázolásban megjelennek a részformák, megfigyelhetők a megkülönböztető jegyek.

Önálló és csoportmunkára képesek.

Fejlődik esztétikai érzékenységük, szép iránti megnyitottságuk, igényességük.

3.7.Munka jellegű tevékenységek

Célunk :

A gyermeki munka a cselekvő tapasztaláson keresztül, olyan készségeket, tulajdonságokat alakítsunk ki, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

Feladataink :

Különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása, Folyamatos, saját magához mérten fejlesztő értékelést kapjon (pedagógustól, szülőtől, társtól)

Megfelelő munkaeszközök biztosítása, azok rendben tartása,

Elegendő munkalehetőség (amit csak a gyermek tud maga (végezze)

elegendő idő (várakozási idő nélkül)

megfelelő hely, nyugodt légkör megteremtése.

A közös tevékenységek, munka során a társas kapcsolatok, a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák alakítása.

A szülőknél is tudatosítjuk a türelem, az érdeklődés, a biztatás, a segítség és a munka értékelésének fontosságát, az önállósági törekvések támogatása mellett.

A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, buzdítás, dicséret, verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok- okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

Folyamatismertetés az óvodába lépéstől a kimenetig

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermekek mindennapi tevékenységének egészét. A munka hozzájárul a gyermekek ismereteinek gyarapodásához, értelmi képességeinek fejlődéséhez, munkaszemlélet alakulásához.

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munkatevékenység.

Tudatosodjon a gyermekben, hogy a közösségért végzett munka jellegű tevékenység fontos.

Óvodánkban élő munkajellegű tevékenységek a következők:

Önkiszolgálás (testápolás, étkezés, öltözködés)

Alkalomszerű munka

Közösségért végzett munka

Környezet gondozás, növényápolás

Elvállalt naposi munka

Az önkiszolgálás magában foglalja a gyermekek természetes, mindennapi szükségleteinek önálló kielégítéseit, valamint környezetük rendjének megőrzését és helyreállítását. Az önkiszolgáláshoz tartozó munka tevékenység egyik meghatározott köre a testápolás, az étkezés, az öltözködéssel kapcsolatos teendőkben, az egészségügyi szokásokban jut kifejezésre.

Óvodába lépéskor az önkiszolgálás terén különböző fejlettségi szinten vannak a gyerekek. Tapasztalataink szerint a bölcsődéből jött gyermekek az önkiszolgálás terén jártasabbak otthonról jött társaiknál. Az óvónő példamutatása, segítőkészsége, a tevékenységek elvégzésére ösztönzi a bátortalanabb gyermekeket is.

A sikeresen megoldott feladatok örömtelivé teszik ezeket a cselekvéseket. Már a kicsik is segítenek az óvónőknek és rászoruló társaiknak. Figyelemmel kísérik a kiskertünk és csoportszobánk növényeinek gondozását.

Az önkiszolgálás során, készségek megszilárdítására és az önálló munka újabb készségeinek és szokásainak kialakítására van szükség. A feladatok köre bővül, az étkezéssel kapcsolatos teendőket a nagycsoportosok végzik. A naposi munka bevezetésénél figyelembe vesszük az önkéntességet a feladatok elvégzésére.

Az önként vállalt naposi munka a gyermekek közösségi érzését fejleszti, egyre önállóbbakká válnak, tevékenységük egyre magasabb fokú együttműködést igényel.

A gyermekek együtt végzik az alkalomszerű, ismétlődő munkákat, mint a játékok elrakása, csoportszoba átrendezése, tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése.

A kerti munkák bővülnek; megismertetjük és gyakoroltatjuk a kerti szerszámok használatát és megtaníttjuk őket azok biztonságos kezelésére.

Az élősarok, a kiskert és az udvar gondozásában, tisztaságának megóvásában a középsősök is részt vesznek.

A nagyobbaknál arra, törekszünk, hogy az önkiszolgálást a gyermekek teljes önállósággal, biztonsággal, természetes és megszokott teendőként lássák el. Igyekszünk elérni azt, hogy minden gyermek eljusson az önkiszolgálás kívánt fokára, mert erre az iskolai munkájukhoz feltétlen szükség lesz.

A közösségért végzett munka magában foglalja a gyermekek mindazon munkáját, megbízását, amelyet nem csupán önmaguk ellátása érdekében, hanem az egész gyermekcsoportért, a közös célok érdekében végeznek. A közösségért végzett munkakörbe tartoznak a naposság, az óvoda, a csoport életével kapcsolatos munkák és a kerti munka.

A vállalt naposi munkát a gyermekek önállóan látják el. A naposok ízlésesen, esztétikusan terítenek meg, étkezések után segítenek az asztalok leszedésében, letörlésében, terítők összehajtásában. Étkezések után felsöpörnek.

A mosdó rendjére a naposok közösen ügyelnek (elzárják a csapokat, feltörlik a vizes kövezetet). A foglalkozáshoz szükséges eszközöket kiosztják, segítenek helyre rakásában, tisztításában.

A gyakori dicséret, elismerés hatására szívesen vállalnak alkalmoszerű munkákat.

(Minden gyermeket önmagához képest dicsérünk.) Segítenek a csoportszoba díszítésében, játékok tisztításában, elrakásában, javításában, terek rendezésében..

Kevésbé ügyes társaiknak segítenek az öltözésnél (cipőkötés, gombolás stb.). Felkelés után már megigazítják ágyneműjüket és segíthetnek a dajka nélinek az ágyak elrakásában.

Az élősarok gondozásában nagyobb önállóságot biztosítunk, ők is ültetnek virágokat, magokat, s azokat gondozzák.

Részt vesznek az udvar rendben tartásában (levél seprés, gereblyezés, hó eltakarítás).

A munka lehetővé teszi a kitartást, felelősségérzetet, kötelességteljesítés gyakorlását, az értékelés, az önértékelés és ezzel együtt a közösségi megítélés alakulását.